

به نام خدا

حکایت
باغبان نیک اندیش

نوع نثر : فنی و مصنوع

از کتاب : مرزبان نامه، سعدالدین ورا وینی

* روزی خسرو به تماشای صحرا بیرون رفت. باغبانی را دید، مردی پیر و سالخورده. با این حال، سرگرم کاشتن نهال درخت بود.

معنی :

یک روز پادشاهی برای گردش کردن به دشت و صحرا رفت. باغبان پیر و سال خورده ای را دید که مشغول کاشتن نهال درخت بود.

www.my-dars.ir

لغت :

خسروی : پادشاهی / تماشا : گردش کردن به قصد تفریح

نکته‌ی دستوری :

روزی : اسم نکره (ی : نکره) و ساده است. / بیرون : قید / باغبانی : مشتق و «ی» آن، نکره / مردی پیر و سال خورده : دو ترکیب وصفی (سال خورده : صفت مشتق - مرکب است) / سرگرم : مرکب / کاشتن : مشتق

* خسرو گفت : ای پیر، در موسم کهن سالی و فرتوتی، کار ایام جوانی، پیشه کرده ای.

معنی :

پادشاه گفت : «ای پیرمرد، در زمان پیری و سال خوردگی، کارهای دوره‌ی جوانی را انجام می‌دهی.»

لغت :

فرتوتی : پیری، سال خوردگی / ایام : ج یوم : روزها / کار ایام جوانی : کارهایی که مربوط به دوره‌ی جوانی است.

* وقت آن است که دست از این میل و آرزو برداری و درخت اعمال نیک در بهشت بنشانی.

معنی :

زمان آن رسیده که علاقه و اشتیاق به کارهای مادی را رها کنی و کارهای خوب و شایسته ای را انجام دهی تا به بهشت بروی.

مفهوم کلی :

ترک دنیای مادی و ذخیره‌ی اعمال معنوی.

لغت :

میل : علاقه / آرزو : خواسته و اشتیاق / اعمال : ج عمل، کارها / بنشانی : بکاری

آرایه‌ها :

درخت بنشانی : مراعات نظیر / درخت اعمال نیک : اضافی تشبیهی

* چه جای این حرص و هوس باطل است؟ درختی که تو امروز نشانی، میوه‌ی آن کجا توانی خورد؟

معنی :

تو در این سن و سال نباید به فکر طمع و آرزوهای مادی باشی. تو تا بزرگ شدن درخت و محصول دادن آن، زنده نمی‌مانی و نمی‌توانی از آن بهره‌مند شوی.

نکته دستوری :

جمله، پرسشی انکاری (استفهام انکاری) است.

* باغبان پیر و پاک دل گفت : «دیگران نشانند، ما خوردیم؛ اکنون ما بنشانیم تا دیگران خوردند.»

معنی :

باغبان پیر و بی کینه گفت : انسان‌های قبل از ما زحمت کشیدند و ما از دست رنج آن‌ها استفاده کردیم، الآن ما می‌کاریم تا آیندگان از آن‌ها، بهره ببرند.

لغت :

پاک دل : بی کینه / نشانند : کاشتند

نکته‌ی دستوری :

باغبان : مشتق / پاک دل : صفت مرکب

تاریخ ادبیات:

مرزبان نامه : کتابی است به شیوه‌ی «کليلة و دمنه» که مرزبان بن رستم شروین پریم، یکی از اسپهبدان مازندران، آن را به زبان مازندرانی کهن (طبری) نوشته بود و سعدالدین ورا وینی آن را به پارسی دری برگرداند. این کتاب، مشتمل بر داستان‌ها و تمثیل از زبان حیوانات است

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir